

DE POSTRIJDER DER PROVINCIE LIMBURG.

De Postrijder verschijnt s'ondsdaags, s'onderdaags en zaterdags.
Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEE, boekdrukker uitgever van dit blad, grootemarkt, 51, en bij alle post-directeuren.
Alle bezending van brieven, aankondingen, geld, enz., moet gefrankeerd zijn.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. hinnen de stad, 8 fr. hinnen de stad.
Een blad afzonderlijk 50 centime.
De aankondigingen, per drukkergeld, 15 centime.
De reclamen, per drukkergeld 25 centime.

TONGEREN, DEN 13 APRIL.

Zal het oorlog worden? Zal het vrede blijven? Dat is de vraag die men ten alle kanten doet. In de paleizen der monarchen, zoowel als in de nederigste hutten houdt men zich met de zaak bezig. Eenieder heeft er zijn woordje in te zeggen en als zij allen uitgepraat zijn dan is er nog niemand in staat om te antwoorden of wij oorlog of vrede te verwachten zijn.

Het is droevig te moeten zeggen dat er in onze beschaafde eeuw nog zulke barbaarschheden als de oorlog moeten bestaan. Dat over eenige eeuwen de menschen als wilde dieren tegen elkander vochten, dat kan zich nog eenigzins verstaan. De beschaving had haar werk nog niet voltrekken, in elken vreemdeling zag men eenen vijand en in dien staat begrijpen wij dat de ontrooving eener provincie aan eenen gebeur alseen heldendaad beschouwd werd.

Heden is de staat van zaken veranderd op zulke wijze dat de oorlog niet meer moest kunnen ontstaan.

Alle volkeren zijn thans als broeders, als leden eener zelfde familie. De ijzeren wegen en telegraphen verbinden alle landen aan malkander, de koophandel en nijverheid zetten alle natien in dagelijksche aanraking, de vrede alleen kan hunne belangen waarborgen. Op dit oogenblik zelfs is te Parijs eene wereld expositie geopend waar alle volkeren de merkwaardigste voortbrengselen hunner nijverheid ten toon gesteld hebben. En te gelijker tijd dat dit groot feest van vrede en verbroedering aanvang neemt, bereidt men zich tot eenen oorlog die alle bronnen van voorspoed moet uitputten.

Bestond er eene groote rede om oorlog te voeren dan zou men die barbaarschheid kunnen rechtvaardigen. Maar voor welke groote belangen gaat men misschien Europa te vuur en te bloed zetten? Voor de bezitting van dat onnoozel hertogdommetje van Luxemburg? Voor een lapje grond wiens bevolking niet grooter is dan die der stad Brussel alleen. Frankrijk wil het hertogdom aan Holland afkopen, doch de Pruis die garnizoen houdt in Luxemburg, wil de vesting niet verlaten. De eigenliefde helet den Pruis zoowel als den Franschenman zich onder te geven, en een wilt voor den anderen niet buigen, de gekrenkte hoogmoed maakt de koppen zot en om de grillen van eenen potentaat te voldoen berst er een oorlog uit die aan duizende jongelingen

Het proces van Cartouche.

De naam van den man, waarvan wij de geschiedenis, het proces en de doodstraf gaan beschrijven, is diep in het geheugen des volks gedrukt; doch zijn wezenlijk bestaan is bijna onbekend, en de omstandigheden, welke hem zoo berucht gemaakt hebben, en hem een wezenlijk geschiedkundig belang geven, zijn door weinigen geweten.

Er bestaat een punt te Parijs, op het einde der voorstad van den Tempel, hetwelk zeer goet van de drinkbroeders gekend is, en waar de werkende bevolking zich op de zon- en feestdagen aan luidruchtige vermaken overgeeft; dit punt — het hoofdpunt der vreugde en der uitspanning van een gedeelte der parisische bevolking — was in de laatste eeuw de verzamelpaats der afzorgelaars, dieven, slemperen en van al het schuim der hoofdstad; ook was de toenmalige politie aldaar in bestendige beweging.

Het is in die plaats, genaamd *la Courtille*, dat Louis Dominique Cartouche, op het einde van 1693, geboren werd. Zijn vader, een eerlijke wijnkoopman der plaats, had met zijnen handel een aanzienlijk fortuin — de vrucht van aanhoudenden arbeid en spaarzaamheid — gewonnen. Hij had voor zijnen zoon eene verhevene toekomst gedroomd, en met doel om hem eene goede opvoeding te geven, had hij hem reeds vroegtijdig op het collegie van *Louis-le-Grand* geplaatst.

Cartouche kon zich niet aan de studie overleven; maar reeds in elfjarigen ouderdom begon hij bewijzen van ongelooft behendigheid, van noodlottige levendigheid van geest en van eene onweerstaanbare neiging tot diefstal te geven. Reeds had hij talrijke ontvreemdingen ten nadeele zijner makkers gepleegd, zonder ontdek te worden, toen eene gebeurtenis van dien aard hem dwong het collegie te verlaten.

het leven kost, de landen in het bederf stort, en de beschaving duizend jaren achteruit stoot.

Op deze manier zijn de zaken maar al te dikwijls gebeurd. Nogtans wij durven hopen dat degenen die op dit oogenblik het lot van Europa in hunne handen hebben, zullen gehoor geven aan de stem der wijsheid en der gematigdheid en niet tot voldoening eener ijdele gril de schrikkelijke geeselen des oorlogs over de wereld zullen loslaten.

Kamer.

Verleden donderdag heeft M. Frère Orban alweer eens getoond dat hij de liberale meerderheid kan leiden gelijk eene kudde onnoozele schapen.

Op het oogenblik dat men moest stemmen over artikel 5 van het wetsontwerp des gouvernements — artikel, door hetwelk men onder ander kiezers maakt een aantal grèmploerders, die den cijns niet betalen — eischte M. Frère, dat het wetsontwerp van M. Guillery, alsof het een amendement ware, het eerst gestemd werd.

Daarin wilde M. Guillery niet toegeven; M. Frère vond hardnekkige tegenkanters voor die *esamotage* in de mannen der hervormingspartij, en toen hij zag dat men niet blindelings aan zijnen wil gehoorzaamde, werd hij door de drift vervoerd en het onwèrberste los.

Zoo als wij hooger zegden, wilde men het wetsvoorstel van M. Guillery als een amendement doen doorgaan van het voorstel des gouvernements, terwijl het langen tijd vóór het ontwerp van 't ministerie was neergelegd; maar de stemming als wetsontwerp, was gewaardij voor het gouvernement, en van dat oogenblik was er niets te doen dan geweld te gebruiken, wilde men nog triomfeeren.

M. Guillery had goed protesteeren, 61 stemmen tegen 50, ondersteunden den minister. Daarna verklaarden MM. de Haerne, Coomans en Kervyn hunne amendementen in te trekken, wel ziende dat het onnoodig was te discuteeren met eenen minister die altijd eene staatsche meerderheid ter zijner beschikking heeft om zijnen wil uit te voeren.

In hare zitting van donderdag heeft de Kamer het artikel der wet verworpen volgens hetwelk het stemrecht toegestaan werd aan degenen die drie jaren middelbare studien gedaan hebben, aan de ambtenaars de 1,500

Hij had vernomen, dat een zijner medeleerlingen, die tot eene rijke en edele familie behoorde, eene som van honderd kroonen ontvangen had; het gelukte hem in zijne kamer te dringen, zich meester te maken van den sleutel der kast, waarin de kostbare schat opgesloten was, en zich denzelve aan te matigen.

Vreuzende ontdekt te zullen worden, vluchtte hij uit het collegie, en keerde er nooit weder; hij begaf zich naar zijnen vader; doch deze, spoedig kennis van de waarheid gekregen hebbende, besloot hem in de gevangenis St-Lazarus te doen opsluiten. Toen men er hem heen geleide, wist hij te ontsnappen en dwaalde gedurende verscheidene dagen zonder schuilplaats, door Parijs, toen zekeren avond eene bende Bohemers, een slach van zwervende dieven, welke van stad tot stad hunne kunstoeven en schuldige nijverheid gingen uitvoeren, hem voor een behendig en verstandig kind aanziende, Cartouche omringden en zich van hem meester maakten.

In korten tijd werd de jonge Cartouche hun beste leerling. Hij deed met hen de reis door Frankrijk en muntte in alle plaatsen door zijne behendigheid en stoutmoedigheid uit; hij keerde als een volslagen dief naar Parijs terug.

Dagelijks werden er talrijke klachten bij de overheden gedaan over de stoutmoedige diefstallen, welke er in de hoofdstad gepleegd werden; de nachtwacht verdubbelde hare waakzaamheid, en Cartouche, die vreesde ontdekt te zullen worden, verzocht een bijzonder gehoor bij den heer d'Argenson, toenmaals luitenant van politie. Die magistraat willigde zijn verzoek in. Cartouche begaf zich bij hem en deed het voorstel, hem op het spoor te zullen brengen van al de dieven, welke de hoofdstad verontrustten. Dit voorstel werd aangenomen en Cartouche trad bij de politie, mits het loon van eene kroon per dag.

Dit kleine loon was ontoerijkend voor zijne zucht tot verteer en slemperij; hij aanveerde

fr. jaarwedde genieten en die sedert twee jaren gepatenteerd zijn. Zij heeft ook de schikking verworpen die het stemrecht geeft aan eenige klassen van burgers die volgens de wet van den 21 mei 1819 van het patent ontslagen zijn.

Bilsen, den 11 april.

Mijnheer de Opsteller.

Daar zij overal bekend zijt als een warme voorstander van kunst en wetenschappen, bijzonderlijk als deze door den godsdienst bezielde zijn, hoop ik, dat zij een gering plaatsje aan het volgende in uw geëerd dagblad, de *Postrijder*, zult gelieven te verleen.

Ik kom van Waltwilder, onder Bilsen, en ben tegenwoordig geweest bij het oprechten van eenen nieuwen hoogen altaar in de schoone kerk, die de geestelijke en wereldsche overheid dezer parochie tot eeuwige eer en lof zal verstreken.

Er aan den eerbiedwaardigen heer pastoor A. Marting! eer aan den burgemeester en zijnen raad! eer aan den bouwmeester, den aannemer en aan allen die tot het bouwen dezer heerlijke kerk hebben bijgedragen! Maar ook eer aan den beeldhouwer, den heer Gielen van St-Jans parochie van Tongeren, die Gods tempel met eenen zoo luisterrijken en kunstig gewrochten altaar heeft weten te versieren! Niet alleen het handwerk laat niets te verlangen, maar het plan des altaars is grootsch en edel, en men ziet aanstonds, dat de beeldhouwer zijn gewrocht is gaan putten, niet in de wereldsche denkbeelden, maar in die verhevene gedachten, die onze godsdienst alleen den kunstenaar kan inboezemen. Het tabernakel, de kolommen, ten getalle van zes, het kroonstuk des altaars, niets is er of het spreekt tot het hart der geloovigen, het verheft den mensch van de aarde naar den hemel, zijn bestemd vaderland. Aan anderen de kunst zelve te bestaaten, maar ik durf zeggen, dat in de stijl der hervorming, de hooge altaar van Waltwilder, onder eenen der schoonsten dezer omstreken mag gerekend worden.

Hier mag ik eenen tweeden Tongenaar niet vergeten, die zijne pensel tot het opulsteren aan dezen altaar zoo kundig en godsdienstvol heeft weten te gebruiken: ik wil spreken van den jongen schilder Raskop. Eene stad mag fier zijn zulke mannen in haar midden te bezitten. De schilderij, door dezen kunstenaar afgemaald, verbeeldt de hoedschap van den engel Gabriël aan de heilige Maagd Maria.

terzeldder tijd het ambt van werver. Men weet, dat vóór 1789 de geregelde loting in Frankrijk niet bestond, dat de vrijwillige dienstneming zeer zeldzaam waren, en de regementen en het leger door sergeanten werden aangeworven. Die sergeanten-werfers, verspreidden zich in de straten en herbergen, alwaar zij aan arme lieden te drinken gaven, en in hunne dronkenschap deden zij hun eenen akt van dienstneming teekenen, waarvan zij gedwongen waren te voldoen, op straf van door den kop geschoten te worden. Die werfers wisten wat zij voor elke dienstneming trokken, en ten einde spoediger te werk te kunnen gaan, richtten zij onder-werfers in, met wie zij alsdan de belooning verdeelden. Het was dit *eerlijke* beroep, hetwelk Cartouche bij dat van politie-beambte volgde.

Zijn voorspoed van dien aard vermeerdeerde van dag tot dag, tot zooverre dat hij de jaloerschheid opwekte van den sergeant, die hem aangesteld had, en dat deze besloot hem verre van Parijs te zenden. Hij lokte hem in eene herberg, in welke hij gewoonlijk zijne heldendaden verriichte, en gebruik makende van eenen oogenblik dat Cartouche dronken was, deed hij hem, op zijne beurt, eenen akt van dienstneming teekenen. Toen de dampen van den wijn vervlogen waren, was Cartouche zeer verwonderd van als koninklijke soldaat te ontwaken; doch dewijl hij bij ondervinding de militaire wetten van destijds kende, en wist dat hij moest gehoorzamen op straf van door den kop geschoten te worden, verliet hij Parijs om zich naar zijn regement te begeven.

Hij diende gedurende verscheidene jaren met onderscheiding; hij spreidde een grooten moed ten toon, won het vertrouwen van zijne officieren en werd tot den graad van sergeant verheven. Indien de oorlog had voortgeduurd, zou wellicht zijne lotsbestemming geheel verschillend zijn geweest, en in plaats van eenen misdadiger te worden zou hij zijnen naam in de militaire jaar-

Niettegenstaande alle de moeilijkheden die zulk stuk oplevert, heeft de heer Raskop dezelve wonder wel overtroffen. O ja! dit is waarlijk de Moeder Gods, de jonge, knuische en ootmoedige Maagd uit Davids stam gesproten! O ja! dit is waarlijk een engel, een zuivere geest (zijn lichaam is als doorschijnend)! Zoo prijkt hij voor den troon des Allerhoogsten.

Ik eindig, Mijnheer de Opsteller, met inder aan te bevelen deze meesterstukken te gaan bezichtigen, en ik twijfel niet of men zal de overtuiging mede brengen, dat men zich tot den vreemde niet moet wenden om schoone werken te bekomen, maar dat de stad Tongeren ook mannen bezit die de kunst verstaan en den roem hunner geboorteplaats vergrooten.

Zaken van Luxemburg.

Eene belangrijke tijding wordt heden uit Amsterdam gemeld: ter Beurze van Lissere zijn de koersen van meest al de waardigen gerezen ten gevolge van een gerucht, volgens hetwelk Koning Willem III de kroon van 't Groothertogdom Luxemburg afgestaan zou hebben aan zijnen broeder, prins Hendrik, die, zoo men weet, dat gewest in zijnen naam sinds jaren bestuurd heeft, en door de Luxemburgers hoog geacht en bemind wordt.

Een briefwisselaar van den parizer *Avenir national*, schrijft uit Londen aan dit blad, dat het denkbeeld om Luxemburg onzijdig te maken en de vestingwerken der stad af te breken, meer en meer ingang vindt. «Aangezien die sterke grensvestiging, noch aan Frankrijk, noch aan Duitschland, kan toebehooren, — zegt de corre-pondent — vindt men het best dat Luxemburg aan zich zelf toebehoort.

» Bij de daargestelling der Belgische onzijdigheid, » heeft men een barreel willen maken tusschen » Duitschland en Pruisen. Welnu, Luxemburg » onzijdig maken, is die barreel nog versterken, » en zou de waarborgen voor 't behoud van den » vrede vermeerdereen.

De Londener *Morning Post* gelooft insgelijks aan de mogelijkheid eener vreedzame oplossing der hangende moeilijkheden; doch 't blad houdt rekening van de wettige teergevoeligheden van Frankrijk.

In eenen zendbrief aan de Pruisische diplomaten in 't buitenland, verklaart de heer Von Bismark dat het Groothertogdom Luxemburg, als grondgebied, maar van een geringe aanvang is; doch hij werpt het vraagstuk op van het nationaal gevoel der Duitschers, welk diep gekwetst zou worden enkel bij het denkbeeld dat de Pruisen de vesting Luxemburg zouden moeten ontroimen.

Die zendbrief zegt vervolgens dat het ongerijmd

boeken hebben doen schrijven; doch de vrede kwam niet met zijn werkzaam genie overeen; onmiddellijk nadat dezelve getekend was, vroeg en bekam hij zijn ontslag. Ongelukkiglijk voor hem keerde hij naar Parijs terug.

Eens in de hoofdstad aangekomen zijnde, gaf hij zich meer dan ooit aan diefstallen en rooverijen over.

Men was alsdan in volle regentschap. Ten gevolge van de werkingen van Law, had zich eene toemeloze zucht naar het goud en het spel van al de klassen der samenleving meester gemaakt; de zeden werden miskend en eene volstrekte losbandigheid was het gevolg van die verrienele drift. Dat was de trek, welke dit gedeelte der achttiende eeuw onderscheidde. Later, onder Lodewijk XV, was die zucht tot het spel door eene andere vervangen, welke door de ongeregelde drift zeden tot de uiterste losbandigheid gedreven werd.

Parijs was destijds opgepropt met een groot getal personen, die door dwaze ondernemingen alles verloren hadden; zij bevonden zich zonder hulpmiddelen of bestaan en oefenden geen ambacht uit; na, ontmoedigd door de drift, die hen in den afgrond gestort had, tegen de ellende en de misdaad geworsteld te hebben, waren zij gereed de eerste de beste nijverheid uit te oefenen.

Cartouche vond onder dit slach van volk aanbangers en medeplichtigen; hij stelde zich in betrekking met personen, welke tot de hoogste klassen der samenleving behoorden. Zij hielpen hem door hunnen toestand in het plegen van zijne talrijke diefstallen, en deelden vervolgens met hem de opbrengst van zijne schelmerijen.

Zijne eerste zorg was te Parijs zelve, eene talrijke en getrouwe bende te vormen, welke op militaire wijze was ingericht. Soldaten, die hij bij zijn regement gekend had, officieren, welke voor hun slecht gedrag afgedankt waren en zich zonder hulpmiddelen bevonden, waren de eerste oorsprong dier bende. Bebalve die